

Palveluvalikoimaneuvoston hyväksyttäväksi lausunnolle 4.5.2023

Palveluvalikoimaneuvoston päätös

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen palveluvalikoimaneuvoston päätös
oireettoman henkilön panoraamaröntgentutkimukseen
pääsyn kriteereistä tulehduspesäkkeen varhaiseksi to-
teamiseksi tekonivelpotilaalla

Palveluvalikoimaneuvosto päättää säteilylain (859/2018) 111.2 §:n nojalla:

Soveltamisala

Tätä päätöstä sovelletaan säteilylain 111.1 §:ssä tarkoitetun kirjallisen perustelun laati-
miseen oireettomalle henkilölle infektiotulehduksen varhaiseksi toteamiseksi tekonivelpoti-
laalle tehtävän panoraamaröntgentutkimuksen oikeutuksesta.

Päätös koskee terveydenhuoltolain (1326/2010) 1 §:ssä, Ahvenanmaan terveydenhuol-
tolain (landskapslag om hälso- och sjukvård) (2011:114) 1 §:ssä ja yksityisestä terveyden-
huollosta annetun lain (152/1990) 1 §:ssä tarkoitettujen terveydenhuollon palvelujen yhtey-
dessä tehtäviä tutkimuksia.

Tätä päätöstä ei sovelleta tutkimukseen, joka on osa seulonnoista annetussa valtioneu-
voston asetuksessa (339/2011) säädettyä seulontaohjelmaa tai lääketieteellisestä tutki-
muksesta annetussa laissa (488/1999) säädettyä lääketieteellistä tutkimusohjelmaa.

Kriteerit

Tekonivelen asentaminen tai asennettu tekonivel eivät ole yksistään riittäviä perusteita panoraamaröntgentutkimuksen tekemiselle infektiofokuksen varhaiseksi toteamiseksi oireettomalta henkilöltä.

Panoraamaröntgentutkimus on oikeutettu infektiofokuksen varhaiseksi toteamiseksi tekonivelpotilaalla, kun panoraamaröntgentutkimus on tarpeen osana hammaslääkärin tekemää suun terveydentilan arviota.

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä joulukuuta 2023 ja on voimassa toistaiseksi.

Helsingissä päivänä kuuta 2023

Puheenjohtaja

Erityisasiantuntija

Päätöksen saatavuus

Tämä päätös perusteluineen ja valmistelumuistio ([linkki lisättävä](#)) on julkaistu Terveydenhuollon palveluvalikoimaneuvoston kotisivuilla <https://palveluvalikoima.fi/> ([linkki lisättävä](#))

LUONNOS

Liite

Päätöksen perustelut

Liite

Päätöksen perustelut

Johdanto

Hampaiston ja leukojen alueen infektiosta osa on oireettomia eikä niitä havaita kliinisessä tutkimuksessa, mutta ne saattavat aiheuttaa ongelmia muualla elimistössä. Tämän vuoksi myös oireettomat infektiopesäkkeet on tärkeää diagnosoida ja hoitaa. Vahvaa tutkimusnäyttöä hammasinfektioiden ja tekonivelinfektioiden syy-seuraussuhteesta ei ole. Tätä oireettomille henkilöille tehtyä hampaiston ja leukojen alueen kuvantamisen oikeutusta ei ole aiemmin kansallisesti arvioitu.

Tausta

Joulukuussa 2018 voimaan tulleen säteilylain (859/2018) 111 §:n perusteella lääketieteellisen säteilyaltistuksen oikeutuksesta on laadittava kyseistä henkilöä koskeva erityinen kirjallinen perustelu silloin, kun oireettomaan henkilöön kohdistuva taudin varhaista toteamista varten tarvittava säteilyaltistus ei ole seulontaohjelmaa. Perustelun laatimisessa on noudatettava palveluvalikoimaneuvoston laatimia tutkimukseen pääsyn kriteerejä, mikä vaatimus koskee myös yksityisestä terveydenhuollosta annetussa laissa tarkoitettuja terveydenhuollon palveluja. Säteilylaki on voimassa koko Suomessa Ahvenanmaa mukaan lukien. Säteilylailla pannaan täytäntöön säteilyturvallisuusdirektiiviä 2013/59/Euratom.

Hampaiston ja leukojen alueen infektiosta osa on oireettomia eikä niitä havaita kliinisessä tutkimuksessa, mutta ne saattavat aiheuttaa ongelmia muualla elimistössä. Tämän vuoksi myös oireettomat infektiokokokset on tärkeää diagnosoida ja hoitaa. Hammasperäiset bakteerit voivat aiheuttaa vakavia tulehduksia. Suun bakteerit leviävät hematogeenisesti paitsi verekkäissä toimenpiteissä myös normaalia suuhygieniää ylläpidettäessä. Elinikäinen suun terveys on tärkeää tekonivelpotilaille infektoriskin minimoimiseksi.

Tavoitteet

Näiden kriteerien tarkoituksena on linjata panoraamaröntgentutkimuksen edellytyksiä. Nyt esitetyt kriteerit on laadittu tieteelliseen näyttöön perustuen oireettoman henkilön tulehduspesäkkeen varhaiseksi toteamiseksi ennen tekonivelleikkausta.

Vaikka sekä suomalaisissa että kansainvälisissä artikkeleissa todetaan tekonivelleikkauksen menevillä potilailla potentiaalisia suun ja leukojen infektoita, tutkimusnäyttöä ei kuitenkaan löydy kaikilta osin riittävästi siitä, että hammasperäinen piilevä infektio olisi merkittävä syy proteesi-infektioihin.

Hammaslääkärin tekemä kliininen tutkimus ja sitä täydentävä PTG-tutkimus voidaan tehdä leukojen alueella olevien tulehduspesäkkeiden havaitsemiseksi tekonivelpotilaalle ainoastaan, kun panoraamaröntgentutkimus on tarpeen osana hammaslääkärin tekemää suun terveydentilan arviota.

Suun alueen tutkimus on tarpeen myös monessa muussa yhteydessä. Terveystieteiden palveluvalikoimaneuvosto tarkastelee kuvantamisen tarvetta ja antaa tarvittaessa lisää kriteerejä.